

Problémy najčastejšie spôsobovali ropné látky

Nasledujúcich desať strán venujeme činnosti ďalších piatich odborných útvarov Slovenskej inšpekcie životného prostredia. Keďže SIŽP vznikla v roku 1991 zlúčením Slovenskej vodohospodárskej inšpekcie a Štátnej technickej inšpekcie ochrany ovzdušia, začneme inšpekciou ochrany vôd...

Rozsah a zameranie kontrolnej činnosti inšpekcie ochrany vôd sú vymedzené zákonom č. 364/2004 Z. z. (vodný zákon), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2004 a nahradil zákon č. 184 z roku 2002. Tento zákon vytvára podmienky na:

- všestrannú ochranu vôd vrátane vodných ekosystémov a od vôd priamo závislých ekosystémov v krajine,

- zachovanie alebo zlepšovanie stavu vôd,
- účelné, hospodárne a trvalo udržateľné využívanie vôd,

- manažment povodí a zlepšenie kvality životného prostredia a jeho zložiek,

- znižovanie nepriaznivých účinkov povodní a sucha,
- zabezpečenie funkcií vodných tokov,
- bezpečnosť vodných stavieb.

Kontrolná činnosť inšpekcie je podľa vodného zákona zameraná hlavne na:

- vypúšťanie odpadových alebo osobitných vôd do povrchových alebo podzemných vôd,

- prevádzku čistiarní odpadových vôd,

- ochranu povrchových a podzemných vôd pred ich znečisťovaním nebezpečnými látkami,

- dodržiavanie základných povinností na úseku ochrany vôd a hospodárenia s vodami,

- plnenie podmienok a opatrení

- uložených rozhodnutiami orgánov

- štátnej vodnej správy na úseku ochrany

- vôd a hospodárenia s vodami,

- vypúšťanie splaškových odpadových

- vôd z plavidiel a zaobchádzanie

- s nebezpečnými látkami a inými

- odpadovými vodami v súčinnosti so

- Štátnou plavebnou správou.

SIŽP pre výkon kontroly zabezpečuje

vlastné sledovanie kvalitatívnych

a kvantitatívnych hodnôt vypúšťaných

odpadových vôd a ich vplyv

na recipient (vodné toky alebo vodné nádrže,

do ktorých sa odvádzajú odpadové vody).

Okrem kontrolnej činnosti SIŽP v oblasti ochrany vôd:

- schvaľuje havarijné plány,

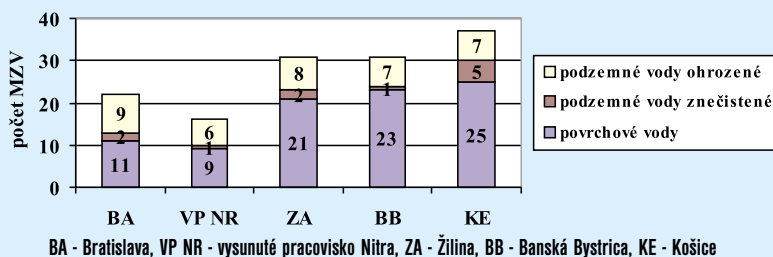

Obrázok, ktorý neradi vidíme - únik ropných látok do terénu

- preberá hlásenia o mimoriadnom zhoršení vôd od pôvodcu a od každého, kto zistí príznaky tohto zhoršenia. SIŽP zisťuje príčiny vzniku mimoriadneho zhoršenia.

vencii závažných priemyselných havárií je SIŽP orgánom štátneho dozoru vo veciach prevencie závažných priemyselných havárií.

Rozdelenie MZV v roku 2004 podľa OIOV

BA - Bratislava, VP NR - vysunuté pracovisko Nitra, ZA - Žilina, BB - Banská Bystrica, KE - Košice

nia vôd (MZV), riadi práce pri jeho riešení a vydáva príkazy na vykonanie potrebných opatrení,

- v súlade s Dohovorom o spolupráci pri ochrane a trvalom využívaní Dunaja zabezpečuje prevádzku Medzinárodného

varovného strediska SR a plní úlohy SR v medzinárodnom systéme ochrany vôd

a pri cezhraničnom zhoršení kvality vôd na hraničných tokoch.

Podľa zákona č. 261/2002 Z. z. o pre-

čenie zneškodňovania a odstraňovania nebezpečných látok pri ich prípadnom úniku. Inšpektori skontrolovali

994 zásobných a prevádzkových nádrží väčších ako 1 m³, z ktorých iba 569 (57,2 %) bolo vyhovujúcich,

174 stáčacích a výtlačných plôch, z ktorých 80 (46 %) bolo nevyhovujúcich, ďalej 457 skladovacích plôch

a plôch na bežnú manipuláciu s nebezpečnými látkami a z nich bolo nevyhovujúcich 128 (28 %), ako aj 301

prevádzkových poriadkov, z ktorých prevažná väčšina (275) vyhovovala podmienkam prevádzkovania príslušných objektov.

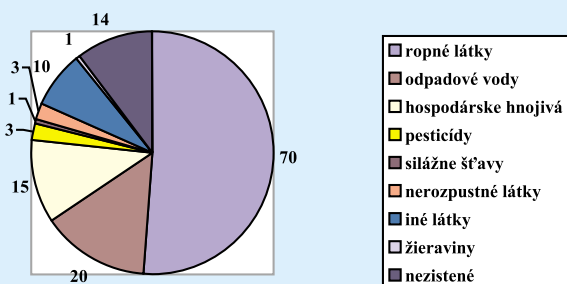
Inšpektori z odborov inšpekcie ochrany vôd vykonali viani 166 kontrol zameraných na plnenie podmienok

vodoprávných povolení na vypúšťanie odpadových vôd a u 110 subjektov bola kontrola zameraná aj na

prevádzku a účinnosť čistiarní odpadových vôd (ČOV). Z celkového počtu kontrol sa porušenie vodného zákona

zistilo v 61 prípadoch (36,8 %). V rámci kontroly prevádzky a účinnosti čistiarní odpadových vôd sa zis-

Znečisťujúce látky podieľajúce sa na MZV

tilo, že najlepšia situácia je v čistiarňach v správe vodárenských spoločností, ktoré disponujú špecializovanými laboratórnymi kapacitami a odborníkmi na riadenie technologických procesov čistenia odpadových vôd. Podobne aj niektoré veľké priemyselné podniky si dokázali vybudovať materiálnu a odbornú základňu na vyhovujúce prevádzkovanie ČOV.

Nedostatky pri kontrole prevádzky ČOV sa zistili hlavne u prevádzkovateľov malých čistiarň (v správe obcí, v sprivatizovaných prevádzkach zariadení cestovného ruchu, malých výrobníach), ktoré vyplývali hlavne z nízkej odbornosti personálu a z nedostatku finančných prostriedkov, ako aj zo snahy majiteľov ušetriť na neproduktívnych nákladoch.

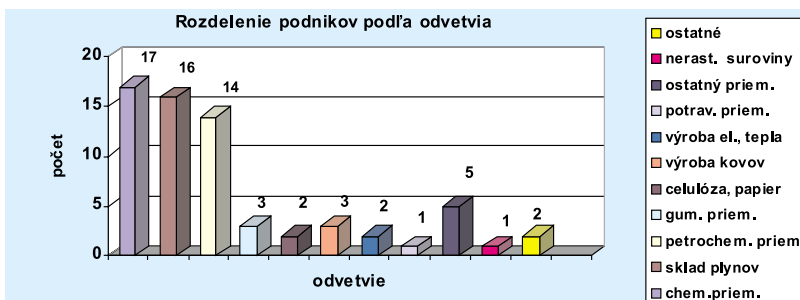
Útvar inšpekcie ochrany vôd v ústredí SIŽP zaevidoval v minulom roku 137 prípadov mimoriadneho zhoršenia vôd (MZV). Z nich bolo 89 na povrchových vodách a v 48 prípadoch boli znečistené alebo ohrozené podzemné vody.

Najčastejšou príčinou vzniku mimoriadneho zhoršenia vôd (33 prípadov) bolo, tak ako aj v predchádzajúcich rokoch, porušenie technologickej a pracovnej disciplíny a nevyhovujúci technický stav zariadenia, resp. objektu, v ktorom sa používali nebezpečné látky. Vysoký počet MZV (21) bol spôsobený dopravou a prepravou, aj keď oproti roku 2003 sa znížil (o 5). Na mimoriadnom zhoršení vôd v roku 2004 sa v najväčšej miere podieľali ropné látky - 51,1 % prípadov, odpadové vody sa na ňom podieľali 14,6 % a hospodárske hnojivá 11 %. Pri 10,2 % prípadov sa nepodarilo zistiť druh nebezpečnej látky, čo oproti roku 2003 znamená zlepšenie o 10 %. Až 71 % MZV, pri ktorých sa nepodarilo zistiť druh nebezpečnej látky, bolo vlni spre-
vádzaných úhynom rýb.

Mimo územia SR vzniklo sedem MZV (všetky na Ukrajine). Cudzí štátni príslušníci spôsobili na našom území tiež sedem MZV; ich príčinou boli dopravné nehody, pri ktorých došlo k úniku nebezpečných látok do prostredia súvisiaceho s vodou.

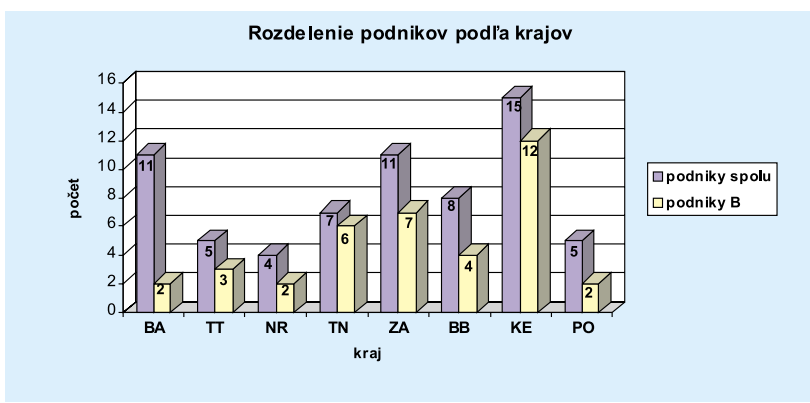
V minulom roku bolo na odbory inšpekcie ochrany vôd predložených na schválenie v správnom konaní 603 havarijných plánov. V rámci neho vykonali OIOV až 424 kontrol

u žiadateľov, zameraných na súlad predkladaných plánov so skutočným stavom. Schválili spolu 350 havarijných plánov. Odbory inšpekcie ochrany vôd dostali 80 podnetov poukazujúcich na nedodržanie predpisov v oblasti ochrany vôd. Z nich bolo 39 podnetov opodstatnených a týkali sa nedovoleného zaobchádzania s nebezpečnými látkami, nedovolené-

ho vypúšťania odpadových vôd do povrchových a podzemných vôd a ohrozenia kvality povrchových vôd vypúšťaním odpadových vôd bez čistenia. Neopodstatnených bolo 32 podnetov a deväť podnetov sa z dôvodu vecnej príslušnosti odstúpilo iným orgánom.

Zo zákona č. 261/2002 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií vyplynula pre SIŽP nová kontrolná činnosť - koordinované kontroly.

Podniky - celkový počet kontrolovaných podnikov, B podniky - podniky zaradené do kategórie B podľa zák. č. 261/2002 Z. z., BA, TT, NR, TN, ZA, BB, KE, PO - skratky krajov

SIŽP je orgánom štátneho dozoru vo veciach prevencie závažných priemyselných havárií a spracúva a prerokúva návrh plánu kontroly podnikov na kalendárny rok s orgánmi štátnej správy vykonávajúcimi kontrolu podľa uvedeného zákona (Inšpektorát práce, Prezídium Hasičského a záchranného zboru, Úrad civilnej ochrany, Úrad verejného zdravotníctva, Hlavný banský úrad Banská Štiavnica).

Tento návrh plánu predkladá na schválenie Ministerstvu životného prostredia SR. Útvar inšpekcie ochrany vôd v ústredí SIŽP organizuje a koordinuje vykonávanie kontrol, spracúva súhrnnú správu o kontrolách vykonaných podľa zákona v bežnom roku, ako aj o závažných zisteniach a nariadených opatreniach, a predkladá ju na MŽP SR.

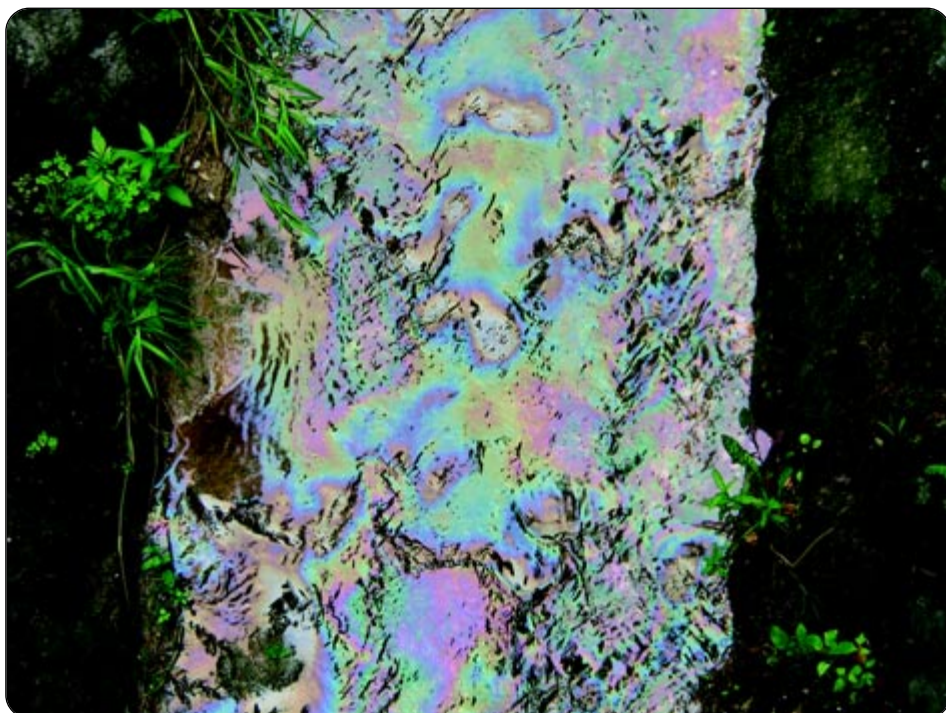
V minulom roku sa vykonali prvé koordinované kontroly v podnikoch, ktoré boli podľa zákona č. 261/2002 Z. z. zaradené do kategórie A a kategórie B (do kategórie A to bolo 28 podnikov a do kategórie B 38 podnikov, teda spolu 66 podnikov). Pri výbere podnikov sa vychádzalo z celoštátneho registra podnikov, ktorý vedie MŽP SR.

Z kontrol vyplynulo, že podniky si splnili povinnosti, ktoré im vyplývali zo zákona. Jeho porušenie sa zistilo v troch prípadoch, a týmto subjektom sa uloží pokuta. V dvoch prípadoch sa uložia opatrenia na nápravu.

Z celkového počtu 1 111 kontrol, ktoré vykonali odbory inšpekcie ochrany vôd v minulom roku, sa porušenie zákona zistilo v 207 prípadoch (18,6 %). OIOV vydali 197 prvostupňových rozhodnutí o uložení pokuty v celkovej výške 9 021 481 Sk.

Okrem kontrolnej činnosti zabezpečuje ústredie SIŽP v rámci Medzinárodného dohovoru o spolupráci pri ochrane a trvalom využívaní Dunaja prevádzku Systému včasného varovania a prevencie v povodí Dunaja prostredníctvom Základného medzinárodného varovného strediska (PIAC 04 Slovakia). V roku 2004 bol tento systém aktivovaný 5-krát, vo všetkých prípadoch išlo o znečistenie ropnými látkami. V dvoch prípadoch PIAC prijal správu o prekročení limitných hodnôt ropných látok z Varovnej monitorovacej stanice v Lekárovcach na Uhu, v troch prípadoch bolo ohlásené znečistenie toku Dunaja ropnými látkami z Maďarska.

Ing. Daniel Geisbacher, CSc.
hlavný inšpektor útvaru inšpekcie ochrany vôd SIŽP

Znečistenie toku ropnými látkami